

MŪSŲ LIETUVA

NR. 16 (2153) SEMANÁRIO 1990 GEGUŽĖ – MAIO 3 D. - CrS. 10,00 R. Juventus, 28 - Pq. da Moóca - 03124 SÃO PAULO, Tel. 273-0338

DABARTIES ĮVYKIAI LIETUVOJE

Lietuvių informacijos centro pranešimu, Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos vardu pirmininkas Vytautas Landsbergis balandžio 5 d. pasiuntė Sov. Sąjungos prezidentui M. Gorbačioviui atsakymą dėl jo reikalavimo atšaukti kovo 11 d. nepriklausomybės atstatymo aktą:

– Mes suvokiame, jog Lietuvos ryžtas grįžti į nepriklausomų valstybių bendriją kelia rūpesčių Tarybų Sąjungai ir asmeniškai Jums, gerbiamas Prezidente. Jūs teisingai vertinate situaciją, laikydamas ją sudėtinga, reikalaujančia argumentais pagrįstų diskusijų bei priimtinių sprendimų. Mes labai vertiname visas Jūsų pastangas, kuriomis siekiama taikaus šios problemos sprendimo. Vis dėlto kai kurie klausimai, susiję su Jūsų pozicija, mums ne visai aiškūs. Lietuva, kaip ir anksčiau, pasirengusi sąžiningam dialogui, tačiau to neturėtų lydėti savavališki Jūsų ginkluotųjų pajėgų veiksmai. Todėl mes siūlome netrukus surengti pirmines dvišales konsultacijas, kurių tikslas – išsiaiškinti abiejų šalių pozicijas dominčiais jas klausimais.

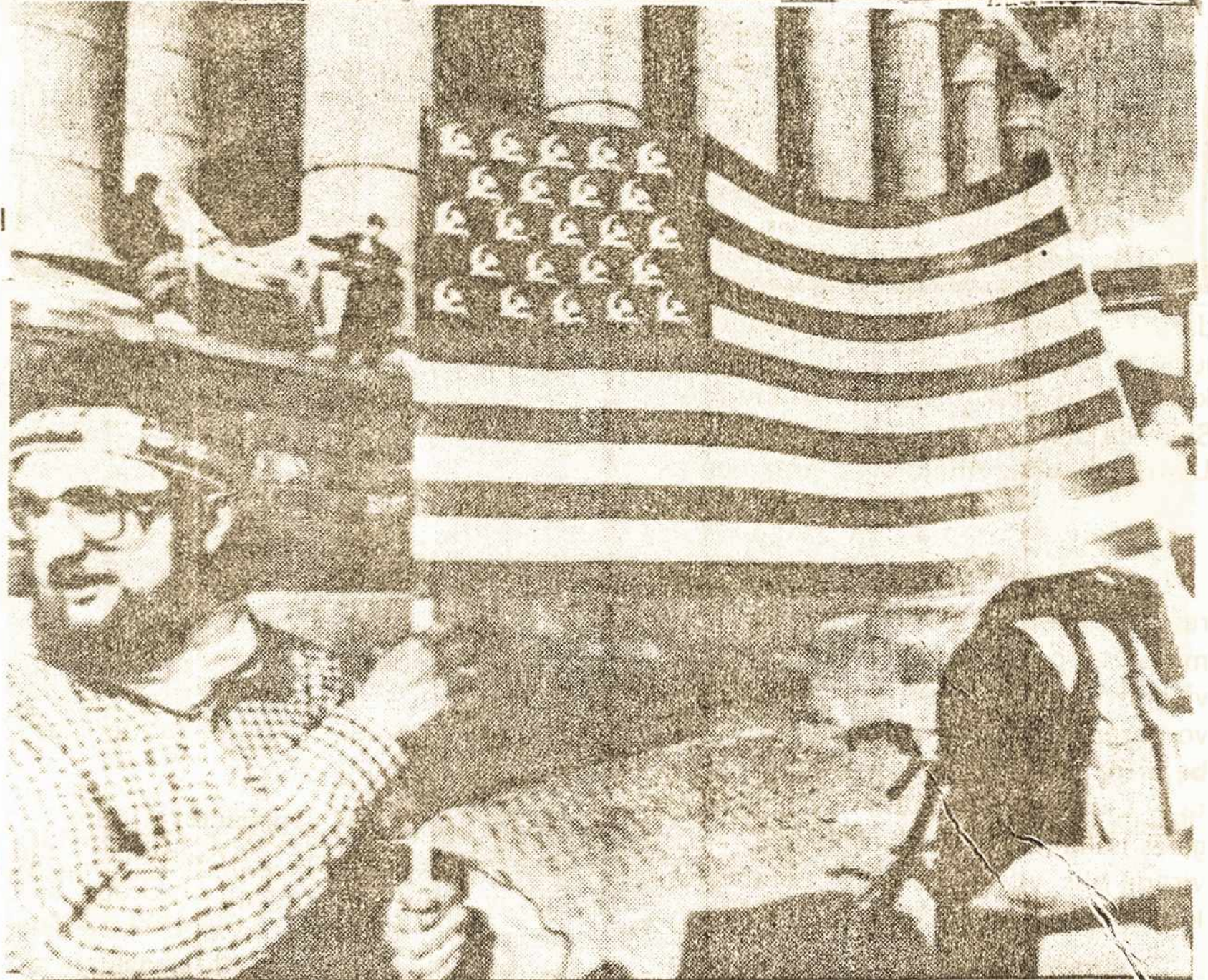
Jums žinoma, jog Lietuvos problemą sukūrė ne Lietuva. Lietuva tik įkūnija savo amžinąją teisę. Lietuvos Aukščiausioji Taryba pasirengusi dialogui, kuriame būtų svarstoma Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos aktų ir nutarimų esmė bei raidė tiek tarptautinės teisės, tiek TSRS Konstitucijos požiūriu.

Jūs taip pat žinote, kad Lietuva siūlo ir yra pasiruošusi palaikyti nusistovėjusius ekonominius, kultūrinius ir humanitarinius ryšius su TSRS.

Mes tikime, kad Jūs gerbiamas Prezidente, teiksite pirmenybę politiniams, o ne kitiems, problemos sprendimams. Kartu Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba patvirtina, kad ji pasirengusi pradėti dialogą ir aptarti, kaip užmegzti naujus mūsų valstybių santykius.

Didžiulė demonstracija

Balandžio 7, šeštadienį, Vingio parke, Vilniuje už Lietuvos nepriklausomybę demonstravo 300.000 minia. Demonstracijoje dalyvavo ukrainiečių, estų, latvių, moldavų, azerbaidžaniečių, tautinių judėjimų atstovai. Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis, kalbėdamas apie kovo 11 d. nepriklausomybės atstatymo paskelbimą, pasakė: "Greičiau geležis sutirps į vašką ir upės pavirs į akme-

VILNIUS: lietuviai protestuoja prieš Amerikos veidmainiškumą. Kai JAV-bių prezidentas Bush ragina Lietuvos Respublikos valdžią neužsispirti savo reikalavimuose, tuo tarpu amerikoniai daro ekonomines sutartis su Rusija. Biznis yra svarbesnis argumentas kaip principai. Nuotrauka paimta iš O ESTADO DE S. PAULO dienraščio balandžio 29 d. laidos. Telefoto Reuter spaudos agentūros.

ni, negu mes pasitrauksime". Tai aidas kovos šūkio Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino. Į klausimą "ar ištversime persekiojimą ir provokaciją", minia sugriaudė: "Taip, taip".

Kreipėsi į jaunimą

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis kreipėsi į Lietuvos jaunimą, primindamas, kad Lietuvos valdžia negali jėga apginti jaunuolių nuo karinės prievolės sovietinėje kariuomenėje. Tačiau ji imasi juridinės ir moralinės atsakomybės už savo valstybių piliečių atsisakymą tarnauti svetimiesiems. Lietuvos vyriausybė įstatymais panaikino jaunuolių prievolę tarnauti Sov. Sąjungos kariuomenėje, nutraukė karinių komisariatų veiklą.

Taip pat buvo kreiptasi į Raudonąjį kryžių, į visas žmogaus teisių gynimo organizacijas, prašant paramos, jei kiltų konfliktai. "Kiekvienas iš jūsų, prievarta paimtas į TSRS ginkluotąsias pajėgas, taptų ne tik tėvų, artimųjų, bet ir visų mūsų skausmu ir rūpesčiu" – sakoma kreipimesi.

Ragina nestoti

Balandžio 2 d. Lietuvos laisvės lyga paskelbė atsisaukimą į Lietuvos gyven-

tojus.

Lietuvoje pradėjo veikti Kremlius penktoji kolona. Atrodo, okupantas stengiasi įsteigti marionetinę valdžią, tam tikrą kličą remiamą ginkluotomis pajėgomis. Todėl šiuo metu svarbu išlaikyti rimtį ir nepasiduoti provokacijoms, kartu, ryžtingai remti Lietuvos vyriausybę savo pilietiniu nepaklusnumu okupanto reikalavimams.

Šiuo metu niekas negali garantuoti visiško saugumo Lietuvos jaunuolių, atsiskaiciavusių tarnauti sovietinėje kariuomenėje. Bet mažiau yra rizikinga slapstytis negu stoti į Raudonąją armiją, kurioje laukia Lietuvos laisvės priešų kerštas. Nepaklusnūs okupantui gali pasikliauti savo sumanumu. Šaukiamų į okupacinę armiją jaunuolių apsisprendimas gali būti lemiamas nepriklausomybės atžvilgiu. klausyti Lietuvos vyriausybės ar okupanto.

Prezidento įspėjimas

"The Toronto Sun" balandžio 7 d. laidoje rašo, kad JAV prezidentas lankanti Vašingtone Sov. Sąjungos užsienio reikalų ministeriui įspėjo, kad naudojimas jėgos Lietuvoje turės priešiškos įtakos JAV ir Sov. Sąjungos santykiams. "Mes nesakome jiems ką daryti bet sakoma ko ne-

Balandžio 2 d. Lietuvos laisvės lyga paskelbė atsisaukimą į Lietuvos gyven-

Lietuvos nacionalinė M. Mazvydo biblioteka

SEMANARIO MŪSŲ LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Metinė prenumerata Brazilijoje: Cr\$. 500,00
Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 35 Dol.
Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 60 Dol.
GARBĖS PRENUMERATORIUS NCz\$. 50,00

Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anúncios) mokami už skilties (Coluna) centimetra: Cr\$.30,00

Straipsnius ir Korespondenciją Redakcija talso bei tvarko savo nuožiūra.

Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėjų nuomonę.

Čekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti FRANCESCO GAVĖNAS ar PETRAS RUKŠYS var

Rua Juventus, 28 Parque da Moóca - CEP 03124
São Paulo - Brasil
Diretor Responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS
Administrador: PETRAS RUKŠYS
Redige Equipe Editorial - Fone: 273-0338

Atskiro numerio kaina Cr\$.10,00

Į P. Ameriką oro paštu: 45 Dol.

Į tolimus kraštus 75 Dol.

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cr\$. 1.000,00

daryti – nenaudoti jėgos. Priešingu atveju, yra didelė rizika – gali kenkti įvairių klausimų susitarimams. Aš raginu Sov. Sąjungą pradėti geros valios dialogą su Lietuva" – pažymėjo JAV prezidentas.

Vakarų pagalba

Balandžio 7 d., pasak to paties dienraščio, Toronto miesto rotušės priėmimo Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos vicepirmininkas Bronius Kuzmickas savo pareiškime ragino Kanados vyriausybę pripažinti naują nepriklausomą kraštą – Lietuvą. Ji be Vakarų pagalbos negalės išsilaikyti. Aš tikiu, kad Kanada visada bus vilties, taikos ir žmoniškumo kraštas" – kalbėjo Br. Kuzmickas.

Jis taipogi pasirašė peticiją, raginančią Otavą pripažinti Lietuvą. "Tegyvuoja laisva ir nepriklausoma Lietuva", – pareiškė priėmimo Toronto burmistras Art. Eggleton.

"The Ottawa Citizen" kovo 28 d. laidos vedamajame ragina Kanados vyriausybę primygtinai reikalauti, kad Maskva pradėtų derybas su Vilniumi. Taip pat turėtų Kanados valdžia aiškiai pasakyti M. Gorbačioviui, jei Sov. Sąjunga naudos jėgą, tai bus suduotas stiprus smūgis geriams Kanados ir Sov. Sąjungos santykiams.

Paryžiaus spauda

"Le Figaro" kovo 18 d. laidoje išspausdino korespondentės Irina de Chikoff pokalbį su Sigitu Kudarausku, Politechnikos instituto Vilniuje profesoriumi ir Sąjūdžio nariu.

M. Gorbačiovas nesutinka su nepriklausomybės paskelbimu, vadina jį negaliojančiu; kaip lietuviai iš tos padėties išsisuks, klausia korespondentė. Profesorius į klausimą atsako netiesiogiai. Jo teigimu, lietuviai skubinosi paskelbti nepriklausomybės atstatymą, nes suteikimas M. Gorbačioviui beveik neribotų prezidentinių galių galėjo būti stabdis Lietu-

vos nepriklausomybės paskelbimui.

Lietuviai prieš tai siūlė M. Gorbačioviui dvišališką susitarimą. Pradžioje atrodė, kad jis su tokiu siūlymu sutinka. Tačiau vėliau nerodė pozityvios reakcijos. Pasiliko prie nuomonės – laukti naujo respublikų atsiskyrimo įstatymų. Naujas įstatymas negali būti taikomas Baltijos respublikoms – šie kraštai niekad nebuvo Sov. Sąjungos sudėtinė dalis. Jie nukentėjo nuo Stalino ir Hitlerio sandėrio, kuris praeitais metais buvo pasmerktas ir sovietinės valdžios.

Kaip įtikinti M. Gorbačiova tokio klausimo teisingumu? Atsakymas – jeigu Sov. Sąjunga iš tikrųjų nori tapti demokratiniu kraštu ir likviduoti visas Stalino veiksmų pasekmes, tai negali sustabdyti demokratinio proceso prie sovietinių sienų. Kitaip ji rizikuoja "perestroikos" sugriuvimu ir nustojimu pasitikėjimo jos gera valia. Vakarai turėtų Gorbačiova įtikinti, kad pripažinimas Lietuvos nepriklausomybės būtų istorinis mostas, naudingas pačiai Sov. Sąjungai.

Kaip su 21 milijardo kompensacija? Pasak prof. Kudarausko, toks reikalavimas yra nepagrįstas. Kur buvo girdėta, kad okupuotas kraštas mokėtų kompensaciją okupantui? Arba, kad nukentėjęs turėtų atsilyginti užpuolikui?

Ar gali Lietuva išsiversti atsiskyrusi nuo Sov. Sąjungos? Nėra jokios abejonės. Lietuviai, aišku, nori turėti normalius ir gerus santykius su savo kaimynu. Jei Sov. Sąjunga pasirinktų Lietuvai kenkiantį kelią, žinoma, nebus lengva. Lietuva susiras galimybes išverti. "Tik jėga gali Lietuvą paklupdyti" – sako profesorius.

Kas šiuo laiku būtų svarbiausia? Vakarų kraštai turėtų pripažinti ir patvirtinti Lietuvos grįžimą į Europos laisvų tautų šeimą.

"Le Monde" kovo 21 d. laidoje rašo apie Maskvos spaudimą Lietuvai. M. Gorbačiovas tai žada vesti dialogą su Lietuva, tai atmeta bet kokias derybas ir skelbia Lietuvai ultimatumus. Pradėjo naudoti ir karinę jėgą.

Laikraščio nuomone, Kremlius turėtų leisti Baltijos kraštams atsiskirti. Jie Hitlerio ir Stalino susitarimu sovietų buvo užimti. Atėjo laikas – Vakarai turi pasakyti Gorbačioviui, jog šie kraštai nori būti bendrame Europos name. J. A.

"Tėviškės Žiburiai"

KANADOS PARLAMENTARAI LIETUVOJE

Vasario 20 d. 11 v. į Vilnių atskrido Ontario prov. Naujųjų demokratų partijos lyderis Bob Rae su žmona Arlene. Juos orauostyje pasitiko rašytojas Grigorijus Kanovičius, Sąjūdžio veikėjas bei liaudies deputatas, ir Darija Deksnytė, KLB reikalų vedėja. Vakare 11 val. atskrido kiti Kanados parlamentarų delegacijos nariai. Juos iš Maskvos lydėjo KLB vykdomoji vice-pirm. Rita Rudaitytė, o orauostyje pasitiko ir Sąjūdžio vardu pasveikino LPS atsakingasis sekretorius Virgilijus Čepaitis. Delegacijos atvykimą filmavo Kanados ir Sąjūdžio informacijos darbuotojai. Svečiai apsigyveno privačiai, nes patys to pageidavo, norėdami arčiau pažinti žmonių gyvenimo sąlygas.

Sekantį rytą, vasario 21 d., visi susirinko į Literatų svetainę netoli Sąjūdžio būstinės pusryčiams. Po pusryčių, atvykusią Kanados delegaciją, Sąjūdžio būstinės patalpose oficialiai pasveikino Sąjūdžio seimo tarybos pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis. Salė buvo pilna žurnalistų ir filmuotojų iš įvairių kraštų. Prof. Landsbergis šiltais žodžiais pasveikino garbingus svečius ir apgailestavo, kad į Lietuvą neatvyko amerikiečių delegacija, kuriai nebuvo išduotos vizos. Po prof. Landsbergio žodžio Kanados parlamentarai klausinėjo apie dabartinę padėtį Lietuvoje, o ypač domėjosi jo komentais apie įvyksiančius rinkimus.

Toliau buvo duota parlamentarams truputį laiko susipažinti su Vilniumi. Tą laiką daugelis panaudojo ne turistiniam malonumui, o pokalbiams su vilniečiais gatvėse, parduotuvėse ir pan.

Po pietų delegacija autobusu išvažiavo į Kauną, kur labai šiltais juos priėmė Jo Eminencija kard. V. Sladkevičius sa-

CIRURGIOS DENTISTAS

Dr. Jonas Niciporciukas

Dr. Paulo R. Niciporciukas

Rua Cap. Pacheco Chaves, 1206 - 10 and.

V. Prudente - Fone: 273-6696

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS

Guarda Chuvás de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas, tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-1886

vo rezidencijoje netoli Kauno katedros. Kardinolas kiekvieną svečią asmeniškai pasveikino, su jais nusifotografavo ir įteikė po dovanėlę. Pusvalandį užtrukusį pašimatymą su kardinolu filmavo CTV televizijos stotis.

Architektų rūmuose prlamentarus priėmė Kauno Sąjūdžio taryba, kuriai pirmininkauja Kanadoje viešėjęs Česlovas Stankevičius. Svečiams buvo pristatyti Sąjūdžio remiami kandidatai iš Kauno ir supažindinta su Sąjūdžio tikslais, veikla bei rinkimų vajumi Kaune ir rajonuose. Bendros vakarienės metu toliau tesėsi pokalbiai šiais ir kitais klausimais. Delegacija į Vilnių sugrįžo vidurnaktį.

Vasario 22, trečiadienį, 10 v.r. delegacija vėl susirinko Sąjūdžio būstinės patalpose, išklausti rinkimų apžvalgos, kurią padarė Respublikos vyriausio rinkimų komiteto narys Vacys Panumis. Jo pranešimą papildė Sąjūdžio rinkimų koordinacinės grupės darbuotojai Angonita Rupšytė ir Tautvydas Lideikis. Pastarieji paaiškino, kokius sunkumus Sąjūdis yra patyręs dėl savo kandidatų propagavimo, plakatų ir informacijos. Be to, prieš Sąjūdį vyksta priešiška agitacija ypač kaimuose, kur įtakos turi kolūkių pirmininkai. Po pranešimų parlamentarai klausė dalykiškus klausimus apie rinkimų taisykles, rinkėjų sąrašų sudarymą, Sąjūdžio pasinaudojimą televizija ir spauda, iškeliant savo kandidatus.

Delegacijos programoje dar numatyti susitikimai su Lietuvos ekonomistais, įvairių politinių partijų, judėjimų bei etninių mažumų atstovais ir išvykos į rinkimines apygardas (Palangą, Šalčininkus, Tauragę, Panevėžį ir kitur).

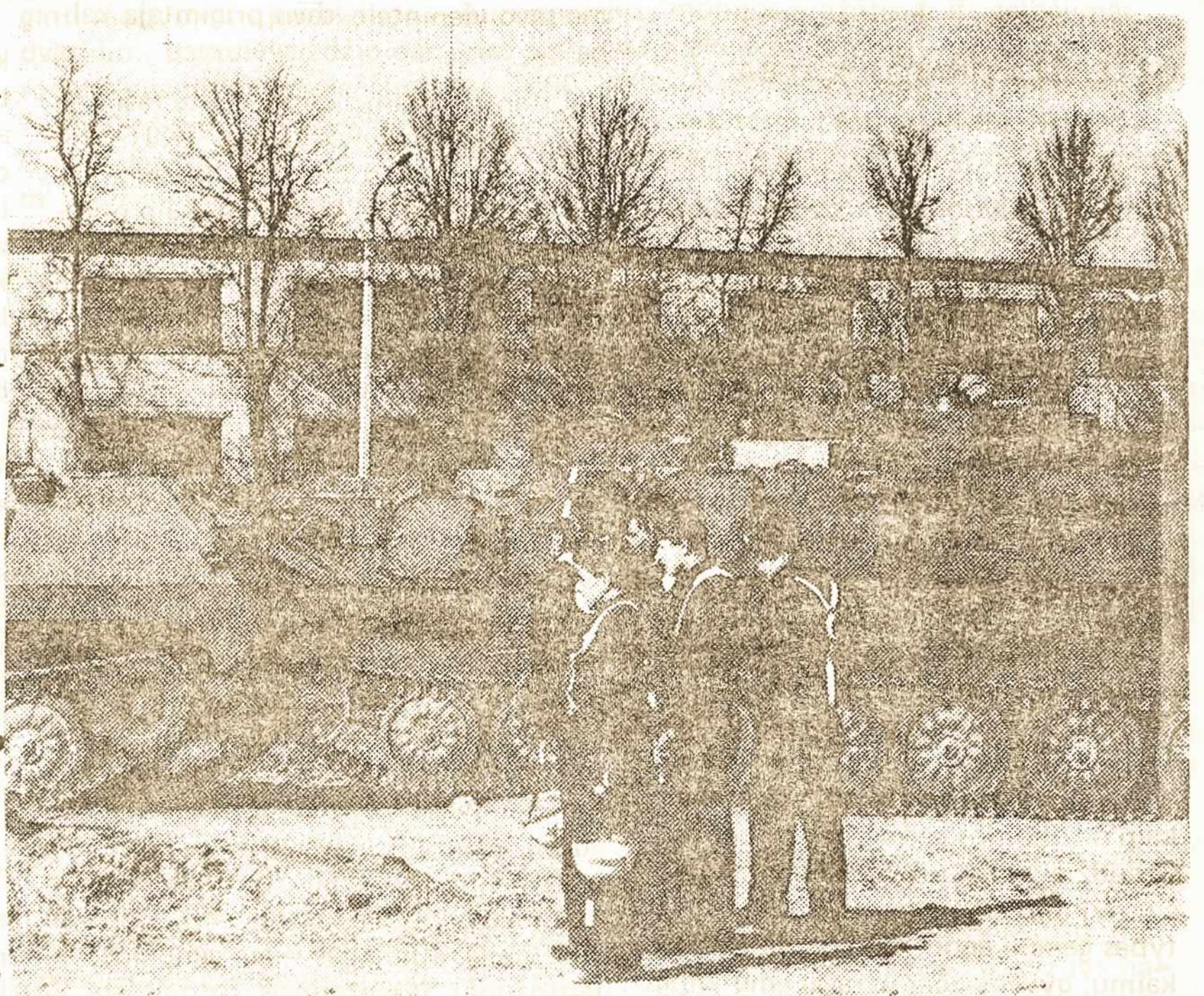
Užbaigiant šį pranešimą, tenka pastebėti, kad Kanados parlamentarai žavisi lietuvių vaišingumu ir draugiškumu, o ypač Sąjūdžio rūpestinga globa.

Darija Deksnytė

SOVIETŲ ARMIJOS AGRESIJA LIETUVOJE TĘSIASI

Užimta Lietuvos Respublikos prokuratūra. Užimta LKP CK spaustuvė, LKP CK garažas. Partijos istorijos institutas ir jo archyvai. Į prokuratūrą atsiųstas Juda — kariuomenės pulkininkas.

Maskvos TV pranešė — Pskovo divizijos desantininkų nebėra. Juos, anot Maskvos propagandininkų, pakeitė iš Maskvos atsiųsti vidaus reikalų daliniai. O gal kareiv-

VILNIUS: įprastas vaizdas šiuo metu sostinės gatvėse - rusų okupaciniai šarvuočiai ir mūsų skriaudžiami vaikai. Nuotrauka paimta iš GIMTOJO KRAŠTO

vos tik persirengė kita uniforma:

Baltarusijos TSR pareiškė pretenziją į lietuviškas žemes (nors tai nelogiška — šis žingsnis reiškia pripažinimą). KGB iškraipo Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos nutarimą dėl skundikų.

Naktį iš šeštadienio į sekmadienį į Vilnių įriedėjo dar viana šarvuočių kolona. Sekmadienį į Kirtimų stotį pribuvo nauji kariuomenės daliniai. Dieną jie vėl ardė Vilniaus asfaltą. Kaune dislokuota desanto divizija gyvena kavinėje 30 min. parengtyje.

M. Gorbačiovas parašė laišką — vieną Lietuvos Respublikos Aukščiausiajai Tarybai, kitą — lietuvių tautai. Laiškai grasinantys, įžeidžiantys, ultimatyvūs. Šitaip Sovietų Sąjunga kalba su Lietuva nuo 1940 m. gegužės pabaigos. Sovietų "laiskanešiai" — tankai.

Toks Vilniaus pavasaris.

Lietuva nesitrauks. Išmuš valanda, ir okupantai turės išsinešti savo žaislus. Tegyvuoja Lietuvos Respublika.

Gimtasias Kraštas Nr.14 1990.IV.6-12 d.

• Kas bėga nuo lietuviškos spaudos, bėga nuo savo tautos

KOL GYVAS, DARYK GERA

Šventraščio patarimai

Žmogau, jei turi iš ko, daryk gera sau ir aukok Dievui deramą auką.

Prisimink, kad mirtis nevėluoja ir kad tavo paveldėjimas — tamsus kapas: juk ką šioj žemėj turi, mirs kartu su tavim.

Prieš mirtį daryk gera savo bičiuliui ir pagal išgales praturtink neturtingesnį už save; pats nuo to nenukentėsi, ir vieni tik tai, ką kitiems duosi, liks. Negi savo prakaito vaisius vien tik tada kitiems paliksi, kai ateis tavo palikimu dalintis?

Pasirūpink gerais darbais prieš mirtį, nes anoj pusėj grabo nei valgysi, nei gersi, nei begalėsi kitiems duoti.

Kol gyvas, duok — ir gausi. ir tokiu būdu praturtinsi savo sielą.

Ekleziastikas

GERIAUSIAS BŪDAS UŽSIMOKĖ MŪSŲ LIETUVOS PRENUMERAT, tai išrašyti čekį Francisco Gavėnas ar Petras Rukšys vardu ir pasiųsti paptas tu paštu.

MES ESAME KOVOJANTI TAUTA

Vienas iš mūsų ginklų-spauda. Ji turi būti tvirta ir laisva. Skaitytojau, tavo tautini pareiga ją remti ir platinti. Surask bent vieną naują skaitytoją! Nedelsk!

UŽTERŠTA GIMTOJI KALBA

TURI APSIVALYTI

"Tartum kokiam valkčiui nukritus nuo akių, išvydome, skaudžiai pajutome, kad lietuvių kalba gūžiasi, traukiasi, lyg kokia pavargėlė gali prisėsti tik kamputy prie durų, tik ant slenksčio. Kaip tremtinė – Vilnijos krašte nepriimta į komitetus, į staigas, kontorą, parduotuves, išvyta iš konferencijų, iškilmingų minėjimų, pasitarimų, netinkama nutarimams, instrukcijoms, direktyvoms, neturtingos giminaitės teisėmis dar glaudžiasi vienoje kitoje mokykloje lietuviškoje šeimoje... Išginta iš visos Vilnijos, lietuviškų mokyklų čia kaip neišliko. Dejuoja Dieveniškės, Poškai – lietuviškos salelės į pietus nuo Vilniaus. Šalčininkų rajono biurokratai visas lietuviškai rašytas ataskaitas atmesdavo kaip nežinomos genties kalba parašytas. Graudžiai aimanuojant dėl indėnų genčių nykimo, abejingai stebina savo valstybės genčių agonija... Net lietuviškų kaimų, gyvenviečių užrašai ėmė dingti iš pakelių. O ką jau kalbėti apie lozungus ir šūkius, skelbimus ir informaciją".

Šitaip rašo mokytoja Gražina Bogušauskienė. Jos skaudūs rašinys paskelbtas mėn. pradžioje pradėtame Vilniuje leisti "Gimtojo žodžio" žurnale Nr. 3 skirtime lietuvių kalbos ir literatūros mokytojams.

Išsidėmėtinios yra ir minėto žurnalo Nr. 1 vedamojo rašinio (autorius Marcelijus Martinaitis) kai kurios mintys: "Kalba yra dvasios namai, o štai ją pavėrciamw laikina pašiūre, lyg kas mus išveda iš gimtųjų vietų. Nuo mažens buvom tikinami, kad ir pati kalba laikina, kad šviesioj ateity, kai visos tautos iš bendro katilo prisivalgys, tai ims kalbėti kažkokia kita bendra kalba, kur vietos lietuviškajai dėl tautos mažumo nebūsią. Todėl ja rūpintis ir neverta. Jos reikės tol, kol visi savo kalba susirašys į tą kolektyvinę ateitį... Jau gerokai supurtytas mūsų kalbos medžio kamienas, vėjai aplaužė šakas ir apdraskė lapus, ir jis neteikia malonios paunksmės. Gimtasis žodis jau nutyla namuose, šeimose, kur neretai tik vienas televizorius dienų dienas kalba ir dainuoja už visus gyvus ir mirusius lietuvius. Sučiaupėm burnas, kalbą atidavę tai kalbančiai dėžei. Šalta nuo jos, šalta nuo raštų ir dokumentų kalbos, kartais nuo mokinio ar net darželininko parsinešto žodžio". Autorius džiaugiasi, kad visuomenė "pradeda suprasti mus ištikusį kalbos badą. Klausima ką daryti? Sugražinkime kalbą, Nebijokime kalbėti ir tarmiškai, bet bijokime 'televizoriškai'. Tautoje kalba dar gyva. Kalbėkime, kalbėkime iki paskutinio atodūsiu. kalbėkime ir atkalbėsi-

me savo vienintelę, savo prigimtąją kalbą".

Literatė Jolanta Zaborskaitė rašinyje "Kryžkelėje – kelias vienas" (KJT Nr. 227) pastebi, kad Lietuvos kaimo žmogus išlaikė savo kalbą geriau, kaip miestietis. Jis "nepajėgė priimti naujadaro "kolūkis" – jam neoficiali norma buvo tik "kolchozas". Jo kalboje nebuvo ir liaudies gynėjų", o tik tai istrebiteliai, sribai, skrebai. Autorė pasisako prieš per didelį skaičių skolinių, prieš tarptautinių žodžių gausą – "jie kenkia mūsų kalbos dainingai dvasiai". Kalba, kaip jūra – ji pati turi apsivalyti. Kalbininkai turi jai pagelbėti.

Inž. dr. Jurgis Gimbutas atsiuntė pluoštą "Lietuvių naujakalbės pavyzdžių, parinktų iš Lietuvos spaudos. Šių eilučių autorius, gavęs iš jo leidimą, čia pateiks minėtos "naujakalbės" pavyzdžius. Štai jie. Svetimžodžiai: aplikacija (quilt), autoavarija, autsaideriai, autsaiderizmas, balionavimas (oreivių), brifingas, dizainas, dizaineris, egzoterinis šou, escharalogeninė vizija, etnocidas (kaip genocidas – tautožuda), fakultatyvas, foto-juosta, genofondas (kultūros), gensekas, imanentika, infarktas, insultas, infrastruktūra, kadras (fotografijos), kičas (toks laisvės kovos būdas), koncepcija, conceptualus, lyderis, metatautinė, monitoringas, miuziklas, normatyvai, -ai, ontokultūrinė, ontologisuotas empiriškumas, ontinė buities samprata, orgtechnika, pankai, pykas, prioritetas, prozodija, reitingas, reketas, reketininkai, rezultatyvumas, san-technikas, smogas, sociumas, sicpiezija, solipaistiniai modeliai, stagfliacija, subtrai (filmų), šefuoti, užprogramuoti, vicepremierė ir daugybė kitų.

MARAJÓ AUTO PEÇAS LTDA.

Peças e Latarias para todas
as marcas de veiculos

Rua Marina, 330 – B. Campestre
Sto. André - 09070 - Tel. 454-3100

Pateiksime ir keliasdešimt naujadarų, kurių gal didžioji dalis būtų priimtina, kitai gal abejotinos vertės: andainykštis, antrankis, apleistis, atžanga, banda (didelė bandutė), bendrabūvis, gyvensena, ikitolinis, išliktis, išradyba, išradybinė veikla, kainodara, kitamaniai, knygius, kraštietis, kryptingai, liepiniai (elgesio), lietuvaits, -čiai, mauduoliai (pajūry), nuosrovos (kanalizacijoje), oreiviai (skr. balone), paveldas, pertvarka, pervartas (šimtmečio), pravaikšta, raiška, reikmė, sendaikčių turgus, savalaikis, savieiga, savigyrė, savigriova, savimonė, savistaba, savivala (kanaliz.st.) savižma, sąstingis, snūdžius, stygius, stingulio metai, susimėtyti (susiorientuoti), šviesuolis (žmogus), tarpė (istorinė), trikdžiai, velniažin, žinyba, žinybiniai tyrimai, žiūra, žiūros kampas, draustgiris, įranga, prauostis, šviestuvas (kišeninis), tūptakis (orausčio), tolinaša (raketų), dvigatelis.

Gerai padarė sovietinės Lietuvos aukščiausios tarybos prezidiumas 1990-uosius metus paskelbdamas Lietuvių kalbos metais. Šia proga buvo rekomenduota leidykloms, redakcijoms, organizacijoms, įstaigoms, mokykloms kelti lietuvių kalbos idėjas, gryninti kalbą, laikyti ją valstybine.

Per paskutinius dešimtmečius, plačiai naudojant rusifikacijos priemones, sugriovus darnią Lietuvos mokyklų sistemą, jauni žmonės, baigę tas mokyklas, buvo paveikti rusų kalbos įtakos: "vartoja svetimybės, blogai išverstus žodžius, kontrukcijas iš rusų kalbos ar pan. Sukūrę šeimas ir augindami vaikus, jie dažnai moko juos jau prastos lietuvių kalbos. Miestuose daug vaikų lanko darželius, kuriuose iki 1988 m. rudens jiems buvo brukama rusų kalba. Suprantama, kiek tai padarė žalos" (B. Kondrotas, GŽ.Nr.2).

Nežiūrint valdžios vykdomos priespaudos, per pastaruosius dešimtmečius okup. Lietuvoje buvo išugdyta – paruošta daugybė gerų lituanistų, lietuvių kalbos žinovų, parašyta ir išleista daugybė lituanistinių veikalų. Taigi medžiagos lietuvių kalbos studijoms yra pakankamai, nors trūksta ne propagandinių lietuvių kalbos vadovėlių, gramatikų, žodynų, skaitinių knygų. Tikėkime, kad besireiškiąs tautinis atgimimas padės lietuvių kalbai sugrįžti į savo krašto šeiminingą vietą. O 1990-ji lietuvių kalbos metai tebūna gera paskata šiam tikslui siekti.

b.kv.

VIDEO LIETUVA

Parduodama vaizdajuostė (video cassette) VIII LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ šventė 1988 m. Hamiltone, Kanadoj. Kreiptis į šv. Kazimiero parapiją, Rua Juventus 28 - Mooça. Tel. 273-0338

NAUJOS KNYGOS

MARIJOS GIMBUTIENĖS
"DEIVĖS BYLA"

Pernai išėjo Marijos Gimbutienės studija "Deivės byla" ("The language of the goddess", 388 psl. apie 2000 iliustracijų, tarp jų 500 spalvotų, 1989, Harper Row, publishers, San Francisco). Įžanginį žodį, vertinantį M. Gimbutienės įnašą į pasaulio mokslą, parašė žymus archeologas J. Campbellas.

Per porą mėnesių išpirkta 30,000 egz. knyga verčiama į kitas kalbas, leidžiama pakartotinai. Knyga domisi ne tik mokslininkai, bet ir menininkai, net moterų judėjimo Afrikoje dalyvės.

Gimusi Vilniuje, prof. Marija Gimbutienė-Alseikaitė mokėsi pas archeologą dr. J. Puziną, spaudoje pradėjo dalyvauti dar studijų metais. 1944 m. pasitraukė į Vakarų, 1948 m. iš Vokietijos išvyko į JAV. Didelių pastangų ir valios dėka išsi-
veržė į mokslo darbą. Pradžioje – Harvardo universitete, 1961 m. – Kalifornijoje, nuo 1964 m. Europos archeologijos profesorė Los Andželo universitete. Dar Lietuvoje ir Vokietijoje esant ėmė ryškėti savitas mokslininkės bruožas: ji linkusi sintetinti, ieškoti ryšių ne tik tarp paskirų archeologijos faktų, bet ir tarp gretimų mokslo sričių. Jaunystėje jos dėmesį traukė trys taškai: lietuvių archeologija, tautosaka ir liaudies menas. Ji ieško tarp jų glaudžių ryšių, bando susikurti priešistorinį mūsų tautos pasaulėjautos, dvasinio gyvenimo vaizdą. Pirmasis bandymas – daktaro disertacija, išleista Vokietijoje 1946 m., "laidosena Lietuvoje priešistoriniais laikais" (vokiečių k.). Atsidūrusi toli nuo gimtojo krašto, ji atidžiai seka visa, kas Lietuvoje pasirodo ją dominančių mokslo bei meno srityse. Vėliau tyrinėjimai plėtėsi, bet neperžengė Europos ribų. Daugelį metų M. Gimbutienė dalyvauja ir dažnai vadovauja archeologiniams kasinėjimams Balkanuose, Italijoje bei Kretoje, įvairiose mokslinėse konferencijose, skirtose ir archeologiniams klausimams, ir siekiančiose ieškoti ryšių tarp įvairių mokslo sričių. Per 35 aktyvaus darbo metus M. Gimbutienė parašė keliolika mokslo veikalų: "Rytų Europos priešistorė" (1956), "Bronzos amžiaus kultūros vidurinėje ir rytinėje Europoje" (1963), "Baltai" (1963) (pastarieji išversti į vokiečių, lietuvių (1985) ir kitas kalbas.)

Kasinėjimai pietų Europoje, nuolatinis gilinimasis į Europos archeologijos tyrinėjimus, aktyvus dalyvavimas indoeuropiečių protėvynės bei priešistorės problemų svarstymuose, dalyvavimas tęstinio mokslinio leidinio "The journal of indo-european studies" redakcijos darbe pastūmėjo ją susitiekti prie paly-

ginti mažai tirtos problemos – Europos dvasinio pasaulėvaizdžio dar prieš pasirodant joje indoeuropiečiams, t.y. 7000 – 3500 m.p.m.e. Šiam klausimui M.

Gimbutienė paskyrė visas savo jėgas: 1974 m. pasirodė jos stambi, Anglijoje išleista knyga "Senosios Europos dievai ir deivės", 1982 m. – antroji papildyta jos laida, 1989 m. – "Achilleion" leidinyje (jos vadovautų kasinėjimų Europos pietryčiuose apibendrinimas) ir anksčiau minėtoji "Deivės byla".

Išanalizavus palyginti negausią literatūrą bei daugybę archeologinių tos epochos (6500 – 3500 m. p.m.e.) radinių, pasiteikusi XX a. išaugusi mitologijos mokslą, M. Gimbutienė iš "skeveldrikių" ėmėsi rekonstruoti vientisą Senosios Europos kultūros dvasinio pasaulio modelį. Jame viešpatauja deivė – motina – kūrėja – gimdytoja. Iš čia plaukia taikus sėklių žemdirbių gyvenimo būdas. Tai priešingas indoeuropiečių kultūrai modelis, nes pastatų pasaulėvaizdyje viešpatauja pradas su savo gyvenimo būdu, savo mąstysena bei jausena. Ateivių kultūra paveldėjo dalį senosios bruožų. Tie sluoksniai šiandien susilydę ir sudaro mūsų kultūros Europoje pagrindus. Knygos įžangoje J. Campbellas pažymi, kad M. Gimbutienės darba galima palyginti su ieroglifų iššifruoto J. Cahmpolliono atradimu XIX a. pirmame ketvirtyje.

Vakarų Europoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose mokslininkė deramai vertinama: pasirodė jos garbei skirta artimų sričių mokslininkų knyga – atmintinė (1987), sukami du pilnametražiai filmai.

Vytautas Meilus

DVASINGIEJI KOVOTOJAI

Lietuva per amžius yra buvusi Kryžių ir Nukryžiuotojų šalis. Sakoma, kas daug kentėjo, tas ilgai gyveno, atseit – daug nuveikė, daug nusipelnė. Paprastai, kas daug pergyvena, lengviau supranta, atjaučia, gelbsti kitus.

Jei ne visi, tai bent dauguma mūsų tautiečių širdies gilumoje jaučia, kad mūsų Kryžiaus Kelių istorija ir Tremtis bei išėvija privalo turėti gilią priežastį ir augštą tikslą.

Žmogus niekuomet nebuvo pats sau sala. Tas ypač neįmanoma atomo amžiu-

je. Žmonijos pražūtis ar išsigelbėjimas yra kiekvieno "atomo – žmogaus" reikalas. Kiekvienas žmogus yra artimas kitam, o kitas dar kitam, ir taip be galo. Visi kartu sudarome meilės ar neapykantos grandinę, "gerųjų ar pragaištingųjų" Samariečių armiją. Kieno bus persvara? Ji yra tavo, mano ir visų rankose.

Kiekvienas susipratęs lietuvis turėtų susidomėti tuo taip lengvu ir praktišku Kristoforų Sajūdžiu ir tapti jo kilniu šalininku. Kiekvienas mūsų turi savyje ką nors misionieriško. Tačiau Šv. Tėvo Pijaus XII išvardintieji "Dvasios letargas", "Valios anemija" ir "Širdies šaltumas" grėsia ir mums, tiek daug iškentėjusiems.

Geram mūsų talentų išnaudojimui reikia dažno priminimo bei paskatinimo. Puikus dalykas yra kviečias prie gėrio žodis, bet labiau veikiantis yra pavyzdys – "Verba movent, exempla trahunt".

Praeitame "ML", 15-tame, skaitėme, kad Lietuvos ir Čikagos Šauliai atsisako tradicinės ginklo sampratos, nukreiptos prieš žmonių – brolių gyvybę. Tas yra prasmingas sąmoningumo pavyzdys šiame atomo amžiuje.

"Naujosios Nicaraguos" prezidentė, Violeta Chamorro, ("O Estado de São Paulo, 26 de abril de 1990) taip pat tampa ryškus dvasingosios kovotojos pavyzdys.

Įsidėmėtinas yra prezidentės Violetos pareiškimas, valdžios perėmimo valandoje. Ji ryžtasi "reduzir o Exército, seu orçamento, que asfixia a economia, e que é necessário fundir as armas e vender os metais para comprar máquinas". Prez. Violeta, remiasi pranašo Izaijo taikingumo dvasia.

Velykinio Prisikėlimo liturginiame laikotarpyje, dabartinėje Tėvynės Lietuvos Nepriklausomybės įtemptoje kovoje, yra svari, net būtina ir kiekvieno mūsų "MALDOS – LABDAROS – ATGAILLOS" dvasinė talka. KPU.

UŽSIMOKĖJO UŽ ML—vą

Sergio LIBLIK	Cr\$. 500,00
Justinas ŽVINGILA	Cr\$. 200,00
Adelė SIMANAČIENĖ	Cr\$. 600,00
Stasys GERVETAUSKAS	Cr\$. 500,00
Vytautas NATBUTAS (in memoriam)	Cr\$. 500,00

COMERCIAL SUEVITAS LTDA.

BEBIDAS FÍNAS EM GERAL, NACIONAIS E ESTRANGEIRAS

WISKIES - CHAMPANHES - CONHAQUES - LICORES - AGUARDENTES
CERVEJAS - REFRIGERANTES - SUCOS - AGUAS MINERAIS - ETC.

ACEITAM-SE ENCOMENDAS PARA FESTAS EM GERAL
CASAMENTOS, BATIZADOS, ANIVERSÁRIOS, CONFRATERNIZAÇÕES, ETC.

PROGRAME SUA FESTA E
DEIXE AS BEBIDAS SOB NOSSA RESPONSABILIDADE.

Rua Manaiás, 7 - CEP 03140 - Fone: 215-6227 - Vila Zelina - S. Paulo

DVASINIŲ PAŠAUKIMŲ REIKALU

Roma, 1990 gegužės 13 d.

Mylimieji Kristuje.

Popiežius Jonas Paulius II paskyrė gegužės 13-tąją, Šv. Mergelės Marijos apsišviestumo Fatimoje dieną, maldai už pašaukimus į kunigus ir vienuolius. Mes lietuviai irgi turime išgirsti Vyriausiojo Bažnyčios Ganytojo kvietimą, nes šis klausimas ir mums yra labai aktualus tiek išsivijoje, tiek mūsų Tėvynėje: visur aiškiai juntamas kunigų bei vienuolių, ypač seselių, trūkumus parapijose, mokyklose, ligoninėse ir kitose labdaros institucijose.

Nesigilindami į visas priežastis, dėl kurių sumažėjo kunigų ir vienuolių skaičius, galime paminėti vieną iš svarbesnių, – tai stoka maldos privačiame, šeimos ir viešame gyvenime. Juk malda kiekvieno krikščionio gyvenime turėtų užimti svarbią vietą. Savo malda, žmogus palaiko ryšį su savo Kūrėju, iš kurio semiasi sau dvasinės jėgos bei palaimos gyvenimui ir veiklai. Įklimpęs į šio gyvenimo problemas, žmogus gal nebemato nei reikalo ieškoti Dievo malonės, – jaučiasi pats pajėgus išspręsti visas šių dienų problemas. Deja, Dievo malonės jis negali nei sukurti, nei paveldėti. Taip yra ir su dvasinių pašaukimų malone, nes dvasinis pašaukimas yra ypatinga Dievo dovana – Kristus pats kviečiasi darbininkų: "Piūtis didžiulė, o darbininkų maža. Todėl prašykite pūties šeimininką siųsti darbininkų į savo pūtį" (Lk. 10, 2). Todėl reikia prašyti, reikia melsti.

Prieš 40 metų lietuvių Šv. Kazimiero Kolegija – Seminarija Romoje turėjo pakankamai klierikų-studentų, Romos universitetuose jie baigė mokslus ir, išventinti į kunigus, išsisklaidė po platųjį pasaulį. Daugelis jų darbavosi sielovadoje ar kultūros baruose Lietuvių labui. Už medžiaginę paramą Kolegija yra giliai dėkinga; kiekvienais metais ji surengia iškilmingas pamaldas už savo geradarius, gyvus ir mirusius. Tačiau tik medžiaginės paramos neužtenka. Reikia kandidatų, reikia klierikų, kurie pripildytų Kolegiją ir čia pasirengtų papildyti retėjančias lietuvių kunigų eiles.

Normaliai pašaukimai kyla jiems palankioje aplinkoje. Katalikiškos šeimos čia vaidina didžiulį vaidmenį. Kiekvienas mū-

sų geras, padrašinantis žodis, ne vieną pamaldų jaunupį gilesnio gyvenimo ieškančių galėtų nukreipti į Kolegiją.

Bet ypač reikia melstis, ne vien gegužės 13-tąją, o nuolat kreiptis į Pjūtį Viešpatį, kad savo malone jis pajudintų širdis.

Šv. Kazimiero Kolegija Romoje palaiko glaudžius ryšius su Lietuva. Atgavusi laisvę, Lietuvos Bažnyčia atsiųs daugiau kunigų į Romą studijoms pagilinti. Jei Dievas visokeriopai laimins mus, ši vieništelė laisvame pasaulyje lietuvių seminarija Romoje sėkmingai prisidės prie dvasinio visos Lietuvos atnaujinimo.

Nuoširdžiai Jūsų,

† Antanas Deksnys

Buvęs Vakarų Europos lietuvių
Vyskupas

Kiekvienas lietuvis katalikas išsivijoje J.E. Vyskupo Pauliaus A. Baltakio, O.F.M. yra kviečiamas kartą į metus paremti auka Popiežišką Šv. Kazimiero lietuvių Kolegiją-Seminariją Romoje. Auką (čekius) galima siųsti: Prei. Alg. Bartkus, Pontificio Collegio Lituano, V. Casalmonteferrato, 20 – 00182 Roma – Italia.

MISIONIERIŠKA LIETUVIŲ
DVASIA

Lietuviai saleziečiai, nors neseniai gimę ir jų nedaug, pasižymėjo savo misionieriška dvasia. Ir išplėtė, sakyčiau priešingai lietuvių būdai ir nusistatymai (užsidaryti savo mažam kiemely), paties Kristaus Bažnyčiai įkvėptą įpareigojimą: "Eikite ir mokykite visas tautas". Mūsų nors kukli tautelė – ta maža Kristaus Bažnyčios dalis – paskleidė apaštalių po visą pasaulį. Aš pats nustebau, rinkdamas šiuos, gal dar nepilnus duomenis. **Taigi**, žvelgiant vien tik į lietuvių saleziečių apaštališkai aptarnautus kraštus, jau reikia didelio žemėlapy. Štai: Kinija, Japonija, Indija, Peru, Ekvadoras, JAV, Brazilija, Kolumbija, Venezuela, Lenkija, Sibiras, Italija, Ispanija, Portugalija, Šveicarija, Vokietija, Vatikanas, Argentina, Čilė, Meksikas, Kanada, Rwanda, Pietų Afrika, neskaitant pačios Lietuvos. Tai 23 valstybės, kur lietuvių saleziečiai "sėjo (ar dar tebesėja) gerąją Kristaus sėklą" ir ją laistė ne tik savo prakaitu, bet kai kur ir savo krauju.

Ir tai, sakau, tik žvilgtelėjus į lietuvių saleziečius. O pažvelgus ir į Marijonus, Jėzuitus, Pranciškonus, Dominikonus, Benediktinus, La Salette misionierius, Šv. Kryžiaus kongregaciją ir į daugybę diecezinių kunigų bei įvairių vienuolių seselių, susidarytų tikrai įspūdingas vaizdas: Lietuva, nirs žemėlapy mažas lopelis ir, kaip tauta bei Bažnyčia, beveik nuolat sunkiose gyvenimo sąlygose, yra didelis ir nuostabiai dosnus misionierių kraštas. Šiuo atžvilgiu daug didesnis, sakyčiau, negu mūsų didžioji Brazilija.

Šį vaizdą pristatysiu Saleziečių Kongregacijos Generolui (kurį saleziečiai – ir pasaulietiška – vadinam Vyriausioju Rektoriumi); progai pasitaikius, reikia pateikti ir pačiam Popiežiui. O ir mes patys turim įsisąmoninti, kad, nors maža tauta ir, bendrai, su labai ribotom perspektyvom, turim nepaprastai daug misionieriškos dvasios. Turime daug ką duoti pasauliui. Ir daug ką davėm – ir duodam – dažniausiai tylom, nesigarsindami, nesiskelbdami.

O vistiek šitą dvasinį dosnumą reikis iškelti. Ne tūščiam pasididžiavimui ar pasigyrimui, o tik pabrėžiant šį konkretų istorinį faktą ir dar vieną, reikšmingą (ir gal dar giliau neatskleistą) mūsų tautos kokybę. O taip pat stengiantis kovoti ir prieš tą mūmyse taip pat slypinčią menkavertiškumą dvasią. Ir išsaukti pozityvų, konkretų ryžtą vis ką nors daugiau daryti – sau, saviesiems ir kitiems.

Kun. Pr. Gavėnas

GEGUŽĖS MĖNESIO GIMTADIENIAI

Sveikiname savo narius, kurie švenčia gimtadienį šį mėnesį ir linkime daug sekmes.

- 01 – João Stelmokas
- 02 – Ana Rauba Aradzenka
- 03 – Walter Juvenal Žvingila
- 05 – Clarice Bacevičiūtė
- 13 – Vera Ana Tatarūnas
- 14 – Antanas Augustaitis
- 15 – Luiz Alberto Jermolovičius
- 15 – Marcelo Chapola
- 16 – Algirdas Mošinskis
- 16 – Irena Martinaitytė
- 19 – Alda Chorociejus Garcia

Sajungos-Aliança
Valdyba

CHOPPERIA

ALEXCHOPP LTDA.

CHOPP – PIZZA – QUEIJOS – FRIOS
RESERVAS PARA FESTAS – MUSICA AO VIVO
Rua SOLON 1062 – Bom Retiro – Tel. 223-2333

LIETUVIŠKOS SPAUDOS RĖMĖJAI
YRA SAVOS TAUTOS GYNĖJAI

PARDUODAME
AUTOMOBILIAMS
LIPINĖLIUS
VĒLIAVĒLES
ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJ

GYVENIMO PAMOKA

Su Alfonsu D. Petraičiu susipažinau 1968 m. vaikų stovykloje prie Billings ežero ir visą laiką vienaip ar kitaip bendravome, nuo 1977 m. daugiausia laiškais. Artimiausias laikas buvo ketvirtadienio vakarai, kai tekdavo "Mūsų Lietuvos" egzempliorius išvežioti po São Paulį, baigiant Vila Anastacio ir Lapa. Iš čia užsukdavau pas Petraičius Sumaré apylinkėje, visuomet džiaugdamasis galimybe pasikalbėti, pasitarti, o labiausiai išmokti.

Tikriausia jau "Mūsų Lietuvoje" buvo A. Petraičio gyvenimo apžvalga, tad iš tolimosios Čikagos norėjusi parašyti tik tai, ką iš šio nuostabaus žmogaus žodžių, pavyzdžio ir gyvenimo būdo stengiuosi pasisavinti.

"kiti padarys geriau", buvo neretas mūsų pokalbių posakis, kai žinojome, kad kam nors nepatiks ar kas nors neigiamai vertins mūsų pastangas ką nors į "Mūsų Lietuvą", lituanistinį švietimą ar BLB veiklą įnešti. Alfonsas kartais ir sakydavo "Jei nenori, nereikia; nesiveržiu", kai prie nuoširdaus darbo prisidėdavo visokios kalbos, perilgos svarybos, nereikalingos kliūtytys.

Tik stiprus asmuo gali būti tikrai kuklus ir paprastas, ir todėl Alfonsas vengdavo visokių titulų, kuriuos jam (pagal lietuvišką paprotį) norėdavo prisegti, kaip pavyzdžiui "inžinierius". "Nesu joks inžinierius, o Alfonsas Petraitis".

Tiek metų pastoviai dirbdamas su BLB ir kita veikla, Petraitis mokėjo rūpintis savo šeima, auginti dukras ir globoti anūkus. Lietuvišką ir krikščionišką dvasią perduoti iki trečios kartos gražiai ir pilnai liudija mokančio suderinti visuomeninį ir šeimos gyvenimo išmintį. Šeimos pažįstami visi žinome, kaip Alfonsas ir Rosa Petraičiai vedė telefonu, ir tokia šilta santuokos darna pasireiškė visame, ką abu tėvai darė.

Alfonsas sielojosi ir katalikiškų lietuvių gyvenimu, parapijomis, kunigų ryšiumi su parapičiais, visuomene, patardavo ir asmeniškai prisidėdavo. Iš gilaus asmeniškio tikėjimo išplaukė rūpestis ti-

kinčiaja bendruomene.

Pats augindamas vaikus, rūpinosi lituanistine medžiaga ir lietuviška dvasia vaikams (ML priedas vaikams, liet. kalbos pamokos, stovyklų programos, "Aigimanto" istorijos piešiniai). Žinojo, kad lietuvių ateiviai reikalingi jauni žmonės ir profesionalai, kuriuos įtraukė per Literatūros ratelį ir Akademinį sambūrį. Viskas buvo praktiška — lietuvių-portugalų žodynas, literatūros vakarėliai, lituanistinė medžiaga, straipsniai "Mūsų Lietuvoje".

Didžiai įspūdingas visas Alfonso būdas planingai dirbti — padalinti savo labai užimto gyvenimo valandėles — autobuse į Pfizer bendrovę Guarulhos rašinėti ar skaityti, pietų pertrauką panaudoti, vesti sąrašėlius, tvarkingai rūpintis prenumeratomis, atliekamų uždavinių eiga. Savo patogumo atsisakydamas, tiek daug galėjo įnešti į mūsų gyvenimą planingai ir apgalvotai veikdamas.

Petraičio įnašas nėra tik bendras — plačiai visuomenei, bet giliai asmeniškai. Visa eilė jaunuolių pas jį mokėsi lietuvių kalbos Petraičių namuose, visuomet galėdami ir plačiau pasikalbėti, sulaukti paramos ir atramos. Mokėjo įtraukti naujus žmones į lietuviškus rūpesčius.

Prie šviesaus žmogaus įsitikinimų priklausau ir teigiamas žvilgsnis į viską — pastebėti, kas pozityvaus, naudingo, vietoj įsikibti į kokius netobulumus ar trūkumus. Siekti to, kas bendra ir su visais kalbėtis ir susikalbėti. Kai kas būdavo neaišku, nesklendu — kur kreipsies? Aišku, į Alfonsą Petraitį, mokantį sutaukyti, suartinti įvairių pažiūrų žmones, atrasti išeitį.

Kiekvienas supras labai plačius domė-

sius — ir menas, ir muzika, ir švietimas, spauda, renginiai, istorija — tiesiog visa kultūra ir gyvenimas. Labiausiai, tikiu, rūpėjo ateitis — šeimos, lietuvių tautos, Lietuvos, lietuvių bendruomenės Brazilijoje (kaip ir anksčiau Argentinoje).

Alfonsas Petraitis tiek pasitikėjo Dievu, kad galėjo Jam patikėti mūsų ateitį, ir mums palikti visą tą krikščioniško gyvenimo pavyzdį, kuris čia per trumpai apibrėžtas.

A. Saulaitis

LIETUVIŲ SALEZIEČIŲ SĄSKRYDIS

Kaip anksčiau pabrėžta, lietuviai saleziečiai yra pasklidę po pasaulį: dar ir dėl to, kad besiformuojantiems užsieny jau 1940 metais užsidarė kelias į Tėvynę. O jau dirbantys Lietuvoje ar turėjo sprukti į užsienius su kitais tūkstančiais pabėgėlių, ar buvo ištremti į Sibirą, ar šiaip taip leviruotis pačioje Lietuvoje, priversti atsisakyti bendruomeniško gyvenimo ir darbo. Visi jų veiklos centrai buvo išardyti.

Papūtus laisvės vėjeliui (ir jį visokiais būdais saugojant, kad kas nors neužslopintų), kilo reikalas ir tiems keliems išlikusiems saleziečiams susiburti. Ir susiburti galimai Lietuvoje. Tam drąsina, iš Romos, pats Saleziečių Vyriausiasis Rektorius, kun. Egidio Viganò. Ir skatina susitikime apsvarstyti kelis esminius punktus:

- nauja Lietuvos padėtis po socialpolitinių pasikeitimų
- pasauliminė sielovada
- religinis — vienuolinis gyvenimas žvelgiant į apaštalavimo darbą pagal atnaujintą saleziečių konstituciją
- konkrečios darbo galimybės artimoj ateity
- ir eventuali pagalba, kurią galėtų duoti dabar užsieny gyvenantys bėdrabroliai.

Kun. Pr. Gavėnas, vykdamas į Fatimą, Portugalijoje, planuoja nuvykti ir į Lietuvą. Jei, aišku, kas nors nepastos kelio.

"Džiaugiuosi, kad tu galėsi atvykti į Europą. Ir tikiu — pasimatysim", rašo Vyriausiasis Rektorius kun. Gavėnui. "Ir sveikinimų visiems bėdrabroliams"

KALBĖK LIETUVIŠKAI!

CURSO LITUANO - Fone: 273-0338

MŪSŲ ŽINIOS

SUVARŽYMAI LIETUVOJ
IR MŪSŲ SOLIDARUMAS

Sovietų Gorbačiovo "perestroika" nėra tokia meili, kaip galėjo atrodyti – ar dar atrodo. Ir ne tokia "demokratiška" kaip kad, katastrofiškos ekonominės suirutės verčiama, skelbiasi pasauliui.

Perestroikos "įvedimas" Lietuvoj daug kam pasauly atvėrė akis. Bet kas kenčia – ir yra kankinami – tai Lietuvos gyventojai.

Pramatoma gegužės mėnesiui ne tik žibalo, elektros, anglių vis dar skūpesnis perteikimas, o einama ir prie maisto produktų apribojimo, kaip prieš 50 metų, Lietuvos "išlaisvinimo" pradžioj. Kasdien – vis mažiau.

Lietuviai kenčia, pradeda badauti. Ir ištvermingai kenčia.

O mūsų solidarumas su kenčiančiais tautiečiais kaip pasireikš? Ar pasitenkinim, paskaitę laikraštį ar pasižiūrėję televizijoj, tik paaimanuoti (ar duoti kokią "gerą patarimą")? ...

Mūsų solidarumas galėtų pasireikšti keliais būdais. Ir nevienas jų jau vykdomas, kaip tai laiškai Brazilijos prezidentui, protestai per spaudą, per "vereadorius", pareiškimai, demonstracijos...

Kadangi kalba eina apie Lietuvos maisto sumažinimą, čia siūloma, kaip solidarumo ženklas, savanoriškas p a s n i n k a s.

PASNINKAS – tai tramdymasis, gomurio, savo geismų valdymas, kokio, kad ir leistino, malonumo atsisakymas. Nors šį gegužės mėnesį.

Pasninkas gali pasireikšti valgyme ir gėrime: valgyti mažiau, atsisakyti kokio labiau mėgstamo valgio, sumažinti gėrimą, ar jo laikinai net visai atsisakyti... Tą dalyką praktikuojant asmeniškai, organizuojant (be jokios prievartos) namuose, skatinant prie to prisidėti kitus. Ką jėgos ir sąlygos leidžia, galėtų ir visą dieną praleisti nevalgęs, tik vandeniū kiek atsigaivinant. Ir visa tai daryti tikslu jungtis su Lietuvos priverstais badauti tautiečiais. O prie pasninko prijungti ir gyvesnę maldą už pilną Lietuvos nepriklausomybę.

Pasninkas gali pasireikšti ir atsisakant vienos ar kitos TV programos, kokios

VIDEO LIETUVA

PARDUODA

vaizdajuoste (video cassette) iškilmingų mišių V. Zelinoj su kun. Alfonsu Švarinsku LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO PROGA kovo 12 dieną. Kreiptis į šv. Kazimiero parapiją, rua Juventus 28. Tel. 273-0338.

Šio "ML" numerio GARBĖS LEIDĖJAS PAULIUS REMEIKA

Mielam ir ilgamečiui "Mūsų Lietuvos" skaitytojui širdingai dėkojame už paramą spaudai ir linkime geros sveikatos bei gausios Dievo palaimos.

Administracija

SAJUNGA-ALIANÇA
REALIZA EM HOMENAGEM AO
DIA DAS MÃES
O TRADICIONAL ALMOÇO
EM 6 DE MAIO 1990

às 13:00 horas - Reservas pelos fones:
549-8505 - 273-3224 - 887-6423 e 93-6751

RUA LITUANIA, 67-HOCCA

išvykos, pasilinksminimo, ir panašiai.

Toks pasninkas gali pasireikšti ir atsisakant pirkti vieną ar kitą reikalingą daiktą, kokią "brangenybę", "dovaną" ir t.t. Tokiu būdu ne tik valia sustiprės, o gal ir koks centas susitaupys. Ir bus lengviau prisidėti prie nepriklausomai Lietuvai taip reikalingos ir mūsų piniginės paramos.

Šioj pačioj Lietuvai pagalbos dvasioj gali vykti ir

ŠVENTKELIONĖ L APARECIDA

Jei tokia šventkelionė vykdavo kas metai, tai ypač šiemet ji turi būti **PILNA** – jungianti visas lietuvių organizacijas.

Šventkelionės TIKSLAI:

– negalint nuvykti į AUŠROS VARTUS padėkoti Dievo Motinai, kad Lietuva, penkiasdešimt metų politiniai ir dvasiniai prispausta, išliktų tautiniai ir religiniai gyva, nepalaužta, tvirta, ir lengvai visom jėgom pasiskelbė atkurianti savo Nepriklausomybę, vykstant tą padėką viešai ir visi kartu išreikšti Dievo Motinai APARECIDOJ, kur yra pasauly didžiausia Marijos šventovė;

– Kitas šventkelionės tikslas: išreikšti viešą padėką Brazilijos vyskupams, kad ir šiemet viešai ir oficialiai visai Bra-

zilijai bei kiekvienai bažnyčiai primena Lietuvą, savo liturginiam kalendoriuj (Diretorio Liturgico) birželio 12 dieną pridėdami perspėjimą: "Amanhã, Dia de Oração pela Lituânia."

– tuo pačiu metu visų lietuvių vardu viešai priminti Viešpačiui ir Dangiškajai Motinai auto katastrofų daug nukentėjusį CNBB pirmininką Dom Luciano, kuris visuomet ir visokiais būdais čia palaikė ir rėmė lietuvių kovą už Nepriklausomybę, įtraukė į Brazilijos liturginį kalendoriuj Maldos Dieną už Lietuvą, skatino statyti lietuvišką kryžių pačioj Aparecidos šventovėj ir, Popiežiaus skatinamas ir jo vardu, pirmasis Brazilijos vyskupų aplankė Lietuvą;

– Ypatinga šventkelionės intencija: prašyti Dievo Motiną, kad daugeliui iš galinčių padėti nusiplaunant rankas ir net bandant Lietuvą išmainyti ant prekių, Ji, kaip rūpestinga Motina kūdikį, paėmusi už rankos Lietuvos prezidentą ir visą "Marijos žemės" tautą, išvestų į pilną išlaisvinimą.

Tad reikia, kad šventkelionėje dalyvautume kiek galima daugiau, nors tai reikalautų ir pasišverimo.

Visos organizacijos, su savo vėliavom!

Ir kviečiant visus, kurie simpatizuoja Lietuvai. O jų šiandien nepalyginamai daugiau, negu bet koku kitu metu.

kun. Pr. Gavėnas

PASKUTINĮ ŠIO MĖNESIO SEKMADIENĮ
GEGUŽĖS 27 DIENĄ
ŠVENTKELIONĖ L APARECIDA